

Előfizetési árak:

Egész évre	12 ft.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
 Pletz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Út-utca 376. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szerkesztésére vonatkozó felszo-
 lalmak intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztéségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-33 szám,
 hová a lap szerkesztésére illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetői
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Wlassics Gyula.

Nagybecskerek, január 25.

Wlassics Gyulát az új vallás- és közoktatásügyi minisztert a képzhetetlen legnehezebb szituációk közé sodorta a felség bizalmában nyilvánuló végzet akkor, a midőn a nemzeti közművelődés, s az államélet sarkkövét képező miniszteri tárcza költségvetésének küszöbön álló tárgyalása alkalmából oly pozíciót kell megvédelmeznie, amelynek terepét védelmi szempontból alig 24 óráig tanulmányozhatta, ha ugyan ennyi ideje telt erre, az egyházpolitikai programtervezetek körvonalainak minisztertársával megállapítása közben.

Erős a hittünk, hogy Wlassics éles elméjével a rendelkezésére álló rövid idő alatt is urává lesz azon eszmékörnek, melynek védelmezése s fejlesztése reá van bízva. Wlassics szellemi erejének óriási volta azok előtt, akik, vele egy légkörben éltek, éppoly ismeretes mint azon tény, hogy rendkívüli bő olvasottsággal, nagy élettapasztalattal és szertelen munkaerővel rendelkezik. Kiváló jótulajdona, miszerint nemcsak hogy maga lelkesül az általa kultivált eszmévilágért, de lelkesültté képes tenni munkatársait is, a kikkel gentlemanlike önzetlenséggel osztja meg a sikerek méltánylását is. Epp ezért bizva bizunk abban, hogy Wlassics a vallás- és közoktatásügyi terén a rendelkezésére álló szerény eszközökkel is, nagy munkát fog végezni. Hogy egyetlen egy pillanatot sem fog elveszíteni, sem egyetlen alkalmat elszalasztani, melyet tárczája javára érvényesíthet: az iránt kétely meg nem állhat. Tudásának sokszorososságát, szónoklatának varázsát, eszméi modern voltát a költségvetés tüzpróbára a képviselőházban, a hol kétszeresen nehéz a helyzete, miután oly kiváló s általános un-

neplés tárgyát képező két miniszternek az utóda, a kiket elfeledtetni lehetetlen, a kiket pótolni igen nehéz.

Annál nyugodtabban nézünk Wlassics tudásának megnyilatkozása elé, mivel az elődeinek, gróf Csáky Albin és báró Eötvös Lorándnak tanügyi politikáját teljesen magáévá tette, mint a lehető leghelyesebbet a nemzet jövőbeli kulturájának tovább fejlesztésére. A jelen izgalmainak lecsillapítása céljából pedig, vezéreszméül az egyházi és nemzeti igazgató elemek elszigetelését tüntette ki célul maga elé. Meg van szívében az erély is programja kiviteléhez. S főleg ahhoz, hogy minden téren megvédje a magyarság szellemi fölényét s az államhatalom tekintélyét. Az egyházpolitika számtalan alakban kerülhet a közelgő költségvetés alkalmából vita alá; bármily oldalról lesz is azonban ez ügy kikezdve, Wlassics ép vértességgel indul a harcba. Programja rövid és határozott! Vezetésméjében meg van határozva az állami politika határvonala. Nagy izgalmak, nagy viták előfordulhatnak még e téren, sem Wlassicsot, sem minisztertársait, de elvbarátait sem lepheti meg ez. Tudvalevő dolog, hogy az orkán épp úgy sohasem szűnik meg egyszerre, a mily bizonyos az is, hogy a légtisztító zivataros idők után rendszerint a termékenység időszakát követi. Effer jelentőségű lehet csak az a vita, a mely a mai viszonyok közt támadhat, s minél izgatottabb lesz az, annál inkább hagy maradandó emléket. A tárcza tanügyi része előreláthatólag csekély érdeklődés mellett legfőleg néhány személyi illetve lokális érdekű alkalmi megjegyzés közben fog legördülni. Ezt az érdektelenséget valóban fájlalni lehet. Nem új jelenség ez. Nem is ma ismétlődik utóljára! Így volt ez kevés kivétellel majdnem 1867 óta! A tanügyi költségvetés iránti érdek a legkisebb

s ennek megfelelőleg a költségvetés is évenként a többihez arányitva a legcsekélyebb. Mintha csak tökéletes volna a magyar kultúra háztartásának berendezése s fölszerelése, oly szerény a költségvetés. Pedig hát ellenkezőleg van! Zsallékként van elhelyezve maga a kultuszminiszterium is egy kevésbé alkalmas bérházban, oly szűk helyen, hogy ideátova közegészségi kérdéssé válik egyik másik munkaterem túlszűfoltósága. Eppen ilyen itt a tulterheltség kérdése is. A személyzet megterhelhetősége emberfelettié mondható s mégis az összes szaporítás 3, illetőleg 4 főre tehető. A mi annyival inkább szembeszökő, amennyiben egyedül az 1893. évi kisdobóvási törvény végrehajtása révén legalább is tízezer ügydarabbal szaporodik a jelen évben a folyó ügyek száma. Sehol az önzetlenség oly puritán alakban nem jelentkezik, mint a kultuszminiszteriumban, a mely az alsóbbfokú tanintézetek részére is óriási palotákat emel, holott maga bérházban szorong s oly ütött kopott berendezési irodákban húzódik meg, a minő közt egy jobb jövedelmű tanító sem érezné jól magát. Tanintézeteink jól fizetett tanárai egyre azt vitatják, hogy 14—16 óra heti munkaidő öket tulterhelje, a kultuszminiszterium legtöbb tisztviselője heti 30 és egynehány órát tölt munkában, sőt a népnevelési osztály vezetői nem ritkán heti 50—55 órát kénytelenek aktaáiknál eltölteni, hogy az ügyek előhaladását fel ne tartóztassák. Ily erős a motívum ott, ahol a miniszterium 4 főnyi tisztviselőszaporítást kér, megjegyezve azt, hogy 9 okleveles és doktori képzettséggel bíró oly tisztviselővel rendelkezik évek óta, a kik a legnagyobb szorgalom dacára abszolúte semmi fizetésben nem részesülnek.

Az egész költségvetés, az 1894. évi költségvetés záróösszegéhez hasonlítva mindössze 907,629 forinttal nagyobb. Ekkora

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Mese egy vad leányról.

Írta: Békefi Antal.

(Vége.)

— Ordögöt kell. A gyönyörökbe kell menned, nem a halálba, hogy őt megváltad. De vigyázz, ott ne hagyd a szép fehér fogaidat. Ide figyelj: három próbát kell tenned a hűségről.

— Megteszem.

— Halld tehát az első. Az aranykagylók szigetéen — túl a kék hegyeken, találsz egy fehér várost, a fehér városban van egy fekete ház, egy óriás teremből áll az egész, oda lépj be és vonulj végig a terem közepéig, melynek szegélyét jobbról-balról leandervirágok képezik. Bármit hallasz, bármit érzel, bármit sejtess, se jobbra, se balra ne tekint, lassu lépésekkel menj föl a terem tulsó végeig, aztán fordulj vissza és se jobbra, se balra ne tekintve, ugyanazon uton, amelyen jöttél, távozzál. Ha megfordulsz, el vagy vessze és el van vessze számodra a Babi. Siess, aztán jöjj vissza, ha tudsz.

Boldissár lovag megköszönte a banya jó szívét és elment lohogva, tiz paripát is agyonhajtván a fehér városba, megtalálta a fehér város fekete házát. Olyan fekete volt, mint a halál és gyászoblogó röpösött a homlokán, mint egy nagy fekete madár.

Ott állt egy fekete ruhás ember az ajtó szájában és roppan elősékenyen elébe ugrott.

— Jó helyen járok? kérdezte Boldissár.

A fekete ember elvette a kardját, süvegét és lekötözte, szíves mosolyal, mely a kiseretet vigyorgásához volt hasonlatos, ajtót nyitott

előtte és a nagy vendégszeretettel elkapva, szinte belökte a vasas ajtón.

Boldissár átlépte a küszöböt és lehunyt szempillákkal ment. Pokoli sűrű hangja szegott a teremben mindkét oldalán és messze eső fényes, arannyal díszített fülkékben a szenvedély tobzódott: aranyokat, ezüstköket csörgestek pöngestek feketeruhás játékosok. Halk muszikkassó hallatszott a magassból, mintha a fülkékben muszikkáltak volna, oly lágy zengéshes volt hasonlatos.

Boldissár erős, bátor lépésekkel ment előre.

Egyszer csak hallja az arany és ezüst szóját. Ab, micsoda képes, csiklandozó muszika az, mikor eser meg eser darab arany s ezüst cseng a márványon... Szendvedélyes játékosok hangja sug bele: eser arany, tiszter arany... hopp a tét az anyém!...

Cseng a földön, amint elszórják és az aranyok fényes csikokban, mint a kigyók, gurulnak el Boldissár lábainál... Oda ütődnek hozzá...

Nem törődött vele Boldissár, ment tovább és egyszer valaki szólítja:

— Uram, csak egy tét és ön milliókat nyer...

Boldissár a kis vad leányra gondolt.

— Barátom, önnök a szerencse a homlokára van írva, jöjjön egy aranyból milliót csinálni... Hallja? Mi yen edes az arany szeréje! Megnyitják a menyország is e hangokra.

Boldissár remegtt és kereste lecsukott szempillái alatt az elátkozott rossz leány fényes szemét.

A milliók örült táncot jártak körülötte; szólt az arany és ezüst zenéje bótítón, csabítón,

de Boldissár a Bettike vad szemei vezeték előre... és vissza...

Még egy csomó arany gurult a lába alá... és kilépett diadalmasan. A háta mögött az a fekete ember nagyot kacagott...

Boldissár ott találta a vén banyát a hidnál. Kötögetett és nevetve fogadta a hőst.

— Az aranynál erősebb vagy, fiam, de most essd össze magad, az aranynál van még erősebb dolog is, tán nálad is erősebb...

— Megkündök vele, öreg anyám.

— No, no. Hát tudod-e, merre van az aranyfejű kigyók szigete? Honnét tudnád! Keresd. Ott találss egy rózsaszínű várost, abban egy piros házat, eredj be abba a piros háza és járj végig a termen, úgy, ahogy az aranyteremben jártál. Vigyázz, se jobbra, se balra, se vissza ne nézz, mert el vagy vessze és el van vessze számodra a Babi.

Boldissár megköszönte a vén banya jó szívát és meg se állt az aranyfejű kigyók szigetéig, annak is a rózsaszínű városáig és megtalálta a piros házat...

Egy szivárványos habruhába öltözött, erős, testes hölgyecske fogadta az ajtóban, olyan merész toilletben, mint egy prima ballerinaé. Majd elrepült, úgy lobogott a szoknyája, mint a jövővény elé perdült. Egy livrés inas csupass pófával hajlongott előtte és elszedte a csókmozkáját, míg szivárvány-kissasszony a karját kérte és bevezette a terembe és itt a küszöbön túl magára hagyta Boldissárt.

A gyönyörű édeni hangja szállt feléje a káprázató fényből, mely szemét elvakította. Oyan muszika, amit soha nem hallott, olyan illat, mintha az egész világ összes virágai itt nyílnának. Egy forraló gyönyörűség édes, kábító hangja: az

emelkedésre kér a kultuszminister felhatalmazást.

A mult évi zárösszeg 8,681.000 frtra rugott, az 1895. évi pedig 9,589.000 frtot tesz ki. Hogy 900 000 forint az ezredév tünneplése alkalmából szerfölött csekély, az kétségtelen. Menti azonban a szegénységet az a rossz szokása a magyar parlamentnek, hogy ha a takarékoság láza lepi meg, ezt rendszerint a kultura rovására enyhíti. Innen ered az a sajnos tény, hogy az országos közoktatási tanács, tankertületi főigazgatóságok, vizsgálati bizottságok, a középiskolai szegénytáptintézetek, a különféle népnevelési célok, a siketnémák tanfolyama stb. költségvetése, tehát erőlködésük alapja, egyetlen fillérrel sem szaporított, ellenben több müintézetünk rendelkezési alapja jelentékenyen redukáltatott.

A szükre szabott tárczabudgetben sajnálattal látjuk azt, hogy a budapesti kir. egyetem költségvetése potom 12.000 frttal, az orsz. mintarajz, és tanárképző 1.500 frttal, az iparmüvészeti iskoláé csak 100 frttal emelkedett.

Wlassics Gyulának, mint ezekből látjuk, nem lehet az anyagi erök érvényesítésében keresnie az utódok hátlájára jogosító érdemeket. Tárczájának szegényes dotációjára nem teszi rá nézve lehetővé azt, hogy mint Trefort tette, egész sorozatát emelje föl a szebbnél szebb tanügyi palotáknak.

Megmarad azonban részére, korlátlan szabadsággal a szellemi alkotások tere. Itt érvényesítheti a logikus következetességgel eszméit és tapasztalatait.

Tágos tér nyílik részére és számos önzetlen munkatársra fog találni ama férfiak személyében, akik a mai tanszellemmel nincsenek megelégedve s valóben teljes joggal kívánják annak reformálását.

Törvényjavaslatok a bizottságban. A képviselőház igazságügyi bizottsága előtt f. kv. több rendbeli törvényjavaslat közül az országgyűlés nyári szünideje előtt — amely az idén előreláthatólag a szokottnál korábbi időpontban veszi kezdetét — csak a törvényes kamatláb lezártatására vonatkozó két javaslat került, mint értesülünk, tárgyalás alá s esetleg még egy rövid törvényjavaslat, melyet a belügyminister nyújtott be s mely az 1875. I. t. c. a. nek, az összeférhetlenségi törvények módosítását özölozta. A hozzá utasított többi törvényjavaslatot csak az őszi ülésszak elején fogja az igazságügyi bizottság tárgyalás alá venni.

örjítő mámor szilaj dala volt Boldissár indulója. Behunyta a szemét és ment.

A mámor ott tánczolt kurta kivágott selyemben körülötte: illatos női testek, az isten plasztikájának a remekei, egy búvós, egy rezgítő kolonban, melynek minden feje Rafael madonnájé és formái: szerelem maga a részegítőillatával.

Tánczoltak, nevettek, bujálkodtak a gyönyör darára és a szerelem ott szálldosott a kábító forró levegőben, szárnyával vállon érintve Boldissárt nem egyszer, aki csak az ő bezárt, elátkozott vadját látta . . . és ment.

Az erős legény tartja magát. Annál jobban ingerelte a bajaderek seregét, melynek selyemlével — nem nagyobb talán a fűgefalevélénél — volt a ruházata.

Belekapaszkodtak Boldissár karjába:

— Szép lovag, nézz reánk, jer, nédd itt a gyönyör . . . válogass köztünk . . . Jer egy tánczra . . . Halld — a mámor dalát!

Majd leszédtek szegényt a lábáról. Oly szépek, oly igézők, oly osábosak voltak, te bolond, te vértelen, te szivtelen Boldissár.

Aranypillangók szálltak a levegőben, egy egy édes elesattant csók volt az valamely fülkéből, ahol mámor-részeg lovagok dözsöltek.

Oly forrón, oly szenvedélyesen hívták maguk közé Boldissárt. Egy gyönyörű asszonyi test elébe zuhant.

— A tied vagyok.

Nem nézett reá, felbotlott benne és kikerülte. Szólt a mámor és a kéj dala, mialatt a kristály palota szegény elátkozott kicsi rabja porolgotatott és sirdogálva várta lovagját, az erdő fele tekintve és a lovagja őt nézte, őt követte a gyönyörök házában is, ahonnet diadalmasan távozott.

— Számár! sikoltott egy csengő, szenvedélyes női hang utána és becsapta az ajtót.

Meg se állt a vén banya, aki ott ült a kristálypalota hidján és kötögetett.

— Legény vagy a talpadon fiam, de hátra van a fekete leves, ijesztgette a hőst, aki két

HIREK.

Tájékoztató.

Január 26. Polgárok bálja.

Január 27. A magyar olvasó kör közgyűlése.

Január 29. Megyei állandó választmány.

Január 31. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Február 2. Iparosok bálja.

Február 9. Athleták bálja.

Február 23. A lövészegetlet bálja.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **A miniszterelnök audienciái.** Báró Bánffy miniszterelnök nyilvános kihallgatásokat minden pénteken délután 4—5 óráig fog adni.

— **Egy aranyemléke.** Schaeffer Antal pápai praelatus az e hónap 13 án adott diszebednek, a melyről annak idején megemlékezünk, folytatásaképpen az elmúlt vasárnap és tegnap is nagyszámu díszes társaságot vendéglé meg asztalánál, a mult hónapban ünnepeit aranyemlékének az emlékére. A vendégek soraiban képviselve volt társadalmi életünk minden osztálya. A tegnapi ebédnél különösen a honvédség és a közös hadsereg itt állomásozó zászlóaljának tisztii kara képezte a vendégek zömét. Mint minden ilyen alkalomkor, most is vetekedett az etelek és italok dúz választékával a haziur nyájas zivessége. A lakoma során többszörösen felhangzott az őszinte óhaj, vajha az agg főpap ép erőben és egészségben gyűjthetné gyémantmiséje alkalmával is maga köre hivoit.

— **A katonatisztek egyenruha viselése.** A közös hadügyminister körrendeletet bocsátott a hadtespáncsnokságokhoz, hogy azok a tényleges tisztek és katonai tisztviselők, kiket egyetemi előadások hallgatására, vagy gyakorlati kiképzés végett müszaki telepítvényekbe, vasuti vagy taviradai intézetekhez kirendenek, a foglalkozásuk idejében a pogári ruhát használhatják.

— **Magyarok Amerikában.** Az amerikai Pittsburgban működő Carnegie-tele acaelgyar munkásai — nagyoborszt magyarok és lengyelek — a napokban nagygyűlést hívtak egybe, melyen határozatilag kimondák, hogy a mennyiben a gyarvezetőség ragaszkodik a munkabér leszállításához, maguk részéről a munkát beszüntetik. A sztrajknak az az előzménye, hogy a gyár vezetősége a béreket 40 száza ékkel leszállította. A munkások külföldben a legnyugodtabb magatartást tanusítják, úgy, hogy a rendőrség közbeiepése is teljesen fölöslegesnek bizonyult.

— **Letartóztatott izgató.** Eperjessy Antal asztalosmestert, aki a lapunk tegnapi számában említett lázító nyomtatványok terjesztésé

miatt Reitter rendőrkapitány letartóztatott, a mai nappal, minthogy az előnyomozás befejeztetett, a rendőrség átkísértette az ügyesség börtönébe. — A mai nap folyamán arról értesülünk, hogy hasonló néplázítás, amilyenről tegnap adtunk hírt, a magyar Alföldön is folyik. A népboldogitók bizonyára felkeresik Torontálvármegye községeit is. Mi s legmelegebben ajánlhatjuk a hatóságoknak, hogy kövessék a becskerekii kapitány példáját.

— **Merénylet egy pap ellen.** Titokzatos merényletet követtek el Acsán a 19 éről 20-ára virradó éjjel: a pap házának ablakán ugyanis egy eddig ismeretlen tettes belétt. Erős káplán azonnal jelentést tett a dologról, mire megindították a vizsgálatot. A dolgot az teszi titokzatosná, hogy ugyanazon éjszaka az iskolaszék több tagjának házat vérrel fecskendezték be.

— **Beteg szerb püspök.** Popovits Nikanor szerb püspök állapota, mint Temesvárról írják, javult ugyan egy kissé, mindazonáltal a betegség komoly voltára és a püspök nagy szenvedéseire való tekintettel felette aggasztónak mondható. A püspök a vett értesüések szerint nem fektetett nagy súlyt veszélyes bajára és ennek következtében a beállott vérmérgézés és a véredényeknek mindinkább bekövetkezett elmeszesedése idezte elő. A püspök betegsége nagyon körülményes és lehet, hogy hetekig tart a nélkül, hogy felgyógyulása remélhető volna. A betegség veszedelmét különösen azon körülmény indokolja, hogy a beteg láb egészen sötétkék színezett. A püspök rokonait még tegnap hívták táviratilag a beteghez, a kik ma meg is érkeztek. Így megérkezett ma reggel a püspök veje, Millin Pál plébános nejével együtt.

— **Az ezredéves kiállítás elnöke.** A kormány ragaszkodik azon eredeti tervhez, hogy a millenniumi kiállítás a kitűzött időben megtartassék; a nagy mü sikere érdekében és tekintettel az idő rövidségére, kormánykörökben, mint a „Kel. Ért.” jelenti, nagyon óhajtanak, ha Lukács Béla volt kereskedelmi minister a kiállítás elnökségét megtartaná, illetőleg elvállalná. A volt kereskedelmi minister oly előszeretettel és fáradságot nem ismerő buszósággal foglalkozott a kiállítás ügyével, hogy bizonyára az egész országban nagy megnyugvást keltene, ha sikerülne őt a tisztség elvállására rábírn.

— **A kik nem éljenzik a császárt.** Hannoverból jelentik: Egy gyülekezeten, melyen Vilmos német császárt éljenezték, az általános éljenzés alatt két fiatal ember nem állott föl. A rendőrség azonnal letartóztatatta őket.

— **Rothschild leánya.** Bécsben a népkörében évek óta tartja magát a hiedelem, hogy báró Rothschild leánya valami szörnyszülött,

küszdelmet diadalmasan kiállott a kis rabért, akit azóta az epedő szerelem egyre szelidit.

— Mondd, mi vár még ream? kérdezte a szép erős fiu.

— Siess a ciprusok szigetére, ott van egy szent város, a szent városban találsz egy tiz tornyu templomot, lépj be a templomba és eredj fel az oltárig és vissza. Vigyázz, bármit hallasz, bármit látsz, vissza ne fordulj, se jobbra, se balra.

Boldissár megköszönte a vén banya jószágát és eiment. Ment, mendegélt, mert már lova sem volt, nagy utat tett, míg elosigáza megérkezett a ciprusok szigetére, megtalálta a szent várost, a szent városban a tiztornyu templomot.

Levette a süvegét, egy kövér konfrater hajlongott előtte alamissnáért, egy aranyat dobott neki (azt, amelyekkel milliót nyerhetett volna) mire kinyílt előtte az isten háza.

As Ave Mária magasztos dallamát énekelte egy gyönyörű női hang. Oly megható, oly áhitatra keltő volt. Az isten dicsősége és jósága volt e vékony, saivig ható hang rezgésében.

Egyszerű teoplom volt. Faragott tölgyfapadok rengeteg hosszú sorban, csaknem föl az oltárig. Senki sem volt bent, Boldissár egyedül.

Az oltár óriási Madonna képét tizenkét viaszgyertya fénye világította meg. A gyóntató fülkéből mintha mormogás hallatszott volna. Tán valami szent lélek imádkozott ottan.

Az Ave Mária hangjai megindító ihlettséggel szálltak föfelé. Boldissár szívet remegés fogta el, mit fog hallani? Mi fog történni, amittől az ő sorsa függ, e falusi egyszerűségű templomban? Krisztus szenvedő képe nézett reá és a szeretet átjárta ifjonti szívet.

Ment előre és az oltárnál keresztet vetve visszafordult az lstenre és kedvesére gondolva.

S amit ment az Ave Mária hangjaitól kísérve visszafelé, mögötte az oltár felől melegégtől csengő női hang kiáltott reá:

— Boldissár!

As erős, szép fiu, aki mindeneke le győzött a szerelemért: az aranyat és gyönyört,

elveszett már e pillanatban, mert egész testében megremegve és lelkében megrázkódva, visszafordult és felkiáltott:

— Anyám!

A szeretet fénye lobogott gyermeki szemében és rohant az oltár felé: kereste a nőt, a ki-nek a hangjában — anyjára ismert, aki gyermekkorában meghalt . . . Az ő hangja volt, ugyanaz, amellyel a verandáról rákiáltott, vagy mikor haldokolva utolszor mondta: Boldissár fiam!

Kereste az oltárnál, de nem találta . . . Csak káprázat, hallucináció volt tehát. A banya hangja a gyermekkorából visszaverődve. Oh, felhallatszik néha a fiu szívében ez a hang . . .

— Megesaltak, — kiáltott fel keserűen a jó fiu, aki reményét vesztve, Krisztus képtől is hidegen elfordulva, rohant ki a templomból, hogy megölje magát.

De mily osoda várt itt reá.

Kint az ajtónál várta elátkozott kedvese, a vén banya tartotta a keszénél.

Boldissár az örömtől és meglepetéstől nem tudott szóhoz jutni.

— Megnyerted a leányt, eredj Babi, az övé vagy.

S odalökte a lányt.

— Hogyan? — szólt a fiu a boldogok dadogásával — hát nem tudod? . . .

— Hogy visszanezél? Dehogyan nem, ha nem nézél volna vissza, Babi soha sem lett volna a tied . . .

Tudni akarta Boldissár a váratlan boldogság igazi okát.

— Miért? — szólt magához ölelve a megváltott és megszélidült leányt. — Ugy volt igérve, hogy ha visszanezél . . .

— Ugy ám, — felelt a vén banya helyett a vad Bettike — de ha vissza nem nézel, akkor én nem szeretlek.

A vén banya elment az utjára és Boldissár boldogan vitte haza a sokat szenvedett rossz leányt, a ki azóta a saját félszék egyszerű butorait porolgatja . . .

ki pupos, s gyógyíthatatlan betegségben szenved. Rothchild ennek következtében évek óta tömegesen kapja a leveleket, melyekben kuruzsok, hipnotizőrök, kalandorok mindenféle gyógymodot ajánlanak a bankárnak. Tömegesen akadnak vállalkozók, kik a szörnyestülött kisasszonyt nőül venni hajlandók. Most bécsi lapok azt közlik, hogy a kisasszony kitűnő egészséggel, testi s lelki épiséggel örvend s már csak azért sem mehet férjhez mert mindössze — nyolcz éves.

— T. A. C. Nehogy valaki ennek a titokzatosnak látszó három betűnek a megfejtéséhez a kabbalisztikát hijja segítségül, hamarosan eláruljuk, hogy ez a felírás a Torontáli Athletikai Club rövidség okából használt elnevezése, egyszerűen pedig jelvény, amely alatt a T. A. C. február 9-ki bálja végbemegy. In hoc signo vinces! Hogy pedig győzni fog a farsangi bálók sokadalmában kiküzd a legelső közt való helyét, a mellett sok minden körülmény tanuskodik, hogy többet ne mondjunk, már az az örvendetes tény is, hogy a kétszáz tagu rendezőbizottságnak, amely Nagybecskerek és a megye mindama elemeit egyesíti, amelyek segélyével a bál fényes sikere minden kétségen kívül való dolog, tisztelőbeli elnökségét maga Rónay Jenő, Torontál vármegye közszeretben álló főispánja vállalta el. A meghívókat már a napokban szétküldi a rendezőség, amely mindent megtesz, hogy a bál iránt mutatkozó rendkívüli érdeklődés minden irányban kielégítést nyerjen.

— Koronát cserebogárért. Somogy megye sokféle különlegességgel dicsekedhetik. Első sorban is a megyében pontosan fisek az adót, sőt a mult félszázadban a befolyt adók többletet mutattak. Most meg arról értesítenek bennünket, hogy Somogyban már erősen tavaszodik. Legalább erre vall a somogyvármegyei alispán abbéli rendelete, mely szerint az előjáróságok gondoskodjanak arról, hogy a minden esztendőben tetemesen szaporodó cserebogarakat minél nagyobb erőlyel irtsák. A somogy megyei lakosok harozias hajlandóságait tekintve, a cserebogarakra igen rossz tavasz várakozik, annyival is inkább, mert az alispán irása szerint: a vármegye minden hektoliter cserebogárért egy koronát fizet.

— A megbicskázott Apponyi. Ennél az esetről edes keveset használt a normális immunitás. Apponyi urnak be kellett venni a bicskát mindenáron, mert beadta neki Bartók Lajos. Ugy történt a dolog, hogy Apponyi Nagy János (aradi nemzeti párti „normalista”) és Bartók Lajos (liberális) összekülönböztek mivel a fusió létesíteni nem tudták. S a dolog vége az lett, hogy a liberális normalista belemártotta antiklerikális bicskáját Apponyi hátába, ki most ágyban fekvő egy iskolai dolgozaton törte a fejét, melynek ozime less: „A brutális szabad-elvtűk.”

— Agyonlütötte a pajtását. Nagy kikindáról írja: Gyerekjateknak halál lett a vége. Laziasios Pera idevaló gasdának Gyóka nevű 14 éves fia e hó 19-én Rankov Gyóka 13 éves fiával együtt babráltak egy régi rozsdás kétesövű pisztolyon, a mikor is a pisztoly egyszerre elcsúszott éppen halántékán találva Rankov Gyókat. A szegény fiu nyomban összeesett s mire a segítségére hivatott orvos megérkezett, már kiszenvedett.

— Sikkasztó körjegyző. Óriási sikkasztási per tárgyalásába kezdett tegnap, mint lapunknak jelentik, a temesvári büntető törvényszék. A vádlott Bassaraba Elek volt nagykövesi körjegyző, a ki 1888 óta van felfüggesztve s pere is azóta van folyamatban. A vádléval nem kevesebb mint 76 sikkasztási és hamisítási faktumot hoz fel ellene s a sikkasztott összegek, melyek a község által kezelt mindenféle közpénzek kategóriájába tartoznak, együttvéve felrúgnak tízezer forintra. A tárgyalást Joannovios kir. táblai bír. vezeti. Bassaraba védekezése abban kulminál, hogy bebizonyítani igyekszik, miszerint 23 évi hivataloskodása alatt ő maga vajmi keveset törődött az irodai munkákkal, a melyekhez, mint állítja, nem is értett. Inkább földműveléssel és lötenyésztéssel foglalatzkodott, a munkát pedig rábista segédeire. A sikkasztásokat különben kivétel nélkül tagadja. Ma valószínűleg befejezik a tárgyalást, de ítélet bajosan hozható, mert további újabb kihallgatások lesznek elrendelve s így a már hét év óta folyamatban levő ügyet nyilván ismét elnapolják.

Irodalom.

* Uj Idők. Herczeg Ferencz lapjának, az Uj Idők-nek megjelenő 5. számából közöljük alább a szerkesztőség szíveségéből Endrődi Sándor gyönyörű költeményét. Az „Uj Idők” valóban előkelő ízléssel, kiváló gondnal és tiszta magyar szellemben szerkesztett családi lap. Meglátszik ez ugy a szép irodalmi tartalom, mint a kitűnő illusztrációkon, — de kifejezést leli abban is, hogy minden következő szám sebb és tökéletesebb az előbbinél. Ebből magyarázható, hogy Herczeg lapja, rövid négy heti fennállása dacára, már a legelterjedtebb képes hetilap és a magyar családok asztalán nélkülözhetetlen barát. Az 5. szám tartalmáról csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatunk: kiváló írók és festők vannak benne képviselve munkáik javával. — Mutatványul szolgáljon Endrődi Sándor már említett szép költeménye:

D a l.

Vándor darvak zúgnak ott fenn,
Szél süvöltöz ideleinn.
Ősz borong a messze tájon,
Ősz borong a lelkemen,
Hova tűnt el szép nyaram?
Merre van?
Merre van? . . .

Megered a felhők könyve,
De nem éri már az ég;
És is hasztalan sirallak,
Tört virágom ifjuság,
Pusztá erdő — árva mult —
Elvirult!
Elvirult!

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 25-én.)

Budapest, jan. 25. („A Torontál” eredeti távirata). A vallás- és közoktatásügyi tárca folytatlagos tárgyalása során Veress József (függetlenségi) a költségvetés mellett nyilatkozik.

Papp Géza rámutat arra a tényre, hogy a magyar iskolák száma az utolsó időben évenként száznál többel emelkedett és a nemzetiségi iskolákban aránylag sokkal nagyobb sikerrel tanítják a magyar nyelvet, mint a római katolikus felekezeti iskolákban. Sürgeti az összes tanítóképzők állományát és kifejezést ad annak a meggyőződésének, hogy a kivenezéseknél a magyar nyelv szigorú követelése által a magyarosodás nagyon előmozditható. Védi a tanfelügyelőket a mulasztás vádjá ellen és sürgeti az iskolák erőlyesebb ellenőrzését. (Élénk tetszés.)

Bánó József, Prileszky Tádé, Zichy Jenő gróf és Sima Ferencz beszédei után a vita folytatását holnapra halasztották.

Udvari bál.

Budapest, jan. 25. („A Torontál” eredeti távirata). Bécsből telegrafálják: Tegnap este a Hofburg redout-termeiben fényes udvari bál volt. A bál előtt a király a diplomáciai kar tagjai közt csercetartott a kis márványteremben, hol az új diplomákat bemutatták Mária Terézia főhercegnőnek. Kilencz óraker szüfolva voltak a termek. Festői egyenruhák, káprázatos toillettek voltak láthatók. Pont 9 óraker jelentették, hogy jön az udvar. A zenekar az osztrák himnuszt játszotta. A király Mária Terézia főhercegnőt vezette karján, Károly Lajos főherceg Mária Annunciatia főhercegnővel jött, Ferencz Ferdinanda praesumptiv trónörökös Izabella főhercegnővel, Ottó főherceg Klotild főhercegnővel, Lajos Viktor főherceg Mária Lujza főhercegnővel, Albrecht Salvator főherceg Lujza szász-kóburgi főhercegnővel. Aztán következtek: Frigyes és Rajner főhercegek, Vilmos württembergi herceg

és Fülöp szász-kóburgi herceg. Az első négyes után a burgkis redout termében bemutatták Mária Teréziának az új udvarhölgyeket.

Bánffy Bécsben.

Budapest, január 25. („A Torontál” eredeti távirata). Bánffy Dezső báró miniszterelnök tegnap este Bécsbe utazott, ahol a király kihallgatáson fogadja. A miniszterelnök három napig időzik Bécsben és ezalatt mintegy negyven udvariassági látogatást tesz.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Arad.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak azentesi osztálymernoőségénél egy irodaszolgai állás üresedett meg, melylyel 210 frt, azaz kétszáz tíz forint, illetve 1895. évi július hó 1-től 250 frt, azaz kétszázötven forint évi fizetés, 60 frt lakbér és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal ellátott kiszolgált katonai altisztek az ily állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon altiszteket, kik az 1873. évi II. t. cz. értelmében jogosultsággal bírnak és pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesítő, 35 évet meg nem haladó koron, ép egészséges testalkaton kívül a magyar nyelv szóval és írásban való bírása, a számolás elemeiben való jártasság, valamint a magyar honpolgárság kellően igazolandó, következő cím alatti „A magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon. Pályázat irodaszolgai állásra” borítékba zárva legkésőbb 1895. évi március hó 1-ig terjesszék be; minthogy az ezen napon tul beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A kérvényre 50 kr. bélyeggel még el nem látott mellékleteire pedig egyenként 15 kr. okmány bélyeg teendő.

Aradon, 1894. december hó 24-én.

A m. kir. államvasutak
aradi üzletvezetősége.

Magy kir. államvasutak.

(I. Pótlék az Ausztria Magyarország, Szerbia, Bugaria és Törökország közötti forgalomban 1894. évi január 1-től érvényes személy- és podgyász díjszabáshoz.)

Az Ausztria Magyarország, Szerbia, Bulgária Törökország közötti közvetlen forgalomban 1894. évi január hó 1-től érvényes személy- és podgyászdíjszabáshoz 1895. január 1-vel I. Pótlék lép életbe, mely különféle helyesbítéseken kívül a vesztegszárók esetén fogantositandó határosmányokat tartalmazza. Ezen pótlék a m. kir. államvasutak igazgatóságának díjszabás elárusító osztályában (Csengery utca 33. C. I.) 10 krajozérért kaphatók. Budapest, 1894. december 20. Az igazgatóság. (Utányomat nem díjaztatik.)

Felolós szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.
Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Nyiltér.*)

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget
A SZERK.

